

17. januar 2023

Referat af møde i VA's verdensmålsudvalg

Tirsdag den 17. januar 2023, Beboerhuset, 4 Række

Deltagere: Vinie Hansen (Formand, VA's bestyrelse), René Fuglsang (VA's bestyrelse og Grønningen), Janni Mortensen (6 Vest), Karsten Wenneberg (6 Vest), Sif Enevold (Hyldebjerg), Henrik Hansen (Hyldebjerg), Jens Thejsen (Hyldebjerg), Per Larsen (Læhegnet), Charlotte Birkved (Askerød), Gitte Hansen (Askerød), Lise Kaadach (4 Nord), Lena Kujahn (4 Syd), Maja Reutzer (4 Syd), Astrid Hansen (4 Række), Povl Markussen (Albertslund Verdensmål Center).

Fra Administrationen: Mads Reddersen Gauguin, Line Renner Jensen (referent) og Younnes Tiza, Energi- og miljøkonsulent.

1. Velkomst

Vinie Hansen bød velkommen til mødet og gennemgik dagsordenen. Herefter præsenterede alle mødedeltagere sig.

2. Bæredygtige tiltag i 4 Syd, /v Lena Kujahn, Formand for afdelingen og Maja Reutzer, medlem af afdelingsbestyrelsen

Mødet startede med, at Lena Kujahn, formand for 4 Syd og Maja Reutzer, medlem af afdelingsbestyrelsen, gav en kort præsentation af deres afdeling og fortalte om, hvordan de arbejder med forskellige tiltag i relation til bæredygtighed og FN's verdensmål. Herudover fortalte Lena og Maja om, hvordan renoveringen i 4 Syd har hjulpet i forhold til indeklimate og varmebesparelser.

Lena og Maja indledte med at fortælle, hvordan bebyggelsen i 4 Syd tidligere var udfordret af dårlig isolering og flade tage. 4 Syd har været igennem flere renoveringer, hvoraf den første var ramt af uheldige løsninger, som medførte, at boligerne fortsat var udfordret af kulde og skimmelsvamp efter renoveringen. I 2012 påbegyndtes arbejdet med at planlægge endnu en byggesag i 4 syd, som indebar renovering af krybekældere og tagkonstruktion, samt ombygning af de store familieboliger til mindre boliger. Det medførte, at afdelingen fik nye opdeltede boliger med et bedre indeklima. På grund af den nye tagkonstruktion var det muligt at indlægge gulvvarme i de nye boliger, hvilket har givet en besparelse på op til 1000 kr. i varme om måneden. Der var stort fokus på beboerinddragelse i renoveringsprocessen, hvilket havde stor betydning for beboernes positive indstilling til renoveringen, og den store huslejestigning dette medførte.

Af andre energibesparende og bæredygtige tiltag i afdelingen fortalte Maja og Lena om, at udendørsbelysningen er blevet udskiftet til LED, og træværket gjort vedligeholdelsesfrit. Herudover er der en velfungerende genbrugshal i området til stor gavn for beboerne. Et andet tiltag er solcelleanlægget på Beboerhuset i 4 Syd, som er med til at dække husets og caféens energiforbrug. Lena og Maja fortalte også om deres beboerblad, Betonhertet, som blandt andet indeholder nyheder fra Verdensmålscenteret og en grøn kalender, som giver beboerne gode råd til, hvordan de kan leve mere bæredygtigt.

Der blev spurgt ind til erfaringer med brug af genbrugsplastplanker i forbindelse med udskiftning af plankeværk. Deltagerne talte om, at det kan være en udfordring at holde genbrugsplastplankerne pæne, og at materialet kan blive meget varmt.

3. Præsentation af indhold til grønne regnskaber i VA /v Younnes Tizar, Miljø- og energikonsulent i BO-VEST

Younnes Tizar, Miljø- og Energikonsulent fortalte om arbejdet med grønne regnskaber og præsenterede forbrugstal for CO₂, el, varme og vand til brug for de kommende grønne regnskaber i VA. VA's tidligste grønne regnskab er fra 1997, og regnskaberne har siden set ret ens ud, ift. hvad der måles på. Younnes gjorde opmærksom på, at det er muligt at inddrage flere aspekter i de grønne regnskaber de kommende år, hvis afdelingerne ønsker det. Formålet med de grønne regnskaber er blandt andet at tydeliggøre, hvad afdelingerne kan arbejde på, hvis de ønsker at nedbringe forbruget og bidrage til endnu mere bæredygtighed.

Younnes fortalte, at det har været en udfordring at levere det grønne regnskab i år, da der mangler data fra flere af afdelingerne, som det ikke har været muligt at få fat i. Herudover blev det antaget, at tallene, på grund af Corona, har været højere end de foregående år, da beboerne har opholdt sig mere hjemme og dermed haft et større forbrug.

Indledningsvis fortalte Younnes om forbrugstallene for CO₂. På grund af forsinket data har det ikke været muligt at udregne tallene for 2022 endnu. Younnes viste, hvor afdelingerne lå i forhold til målet for personer, der bor i almene boligbyggerier, som er 191 kg. CO₂ pr. person. Det har ikke været muligt at få udleveret alt data fra Albertslund Forsyning, hvorfor der manglede udregninger for 4 Nord, 4 Syd, 4 Række og Hyldebjergområdet.

Der blev spurgt ind til, om der var taget højde for renovering og genhusning i beregningen, hvortil Younnes svarede, at det ikke afspejler sig i udregningerne, men selvfølgelig har en påvirkning på resultatet.

Efterfølgende gennemgik Younnes elforbruget i afdelingerne. Elforbruget er generelt nedbragt betydeligt i flere afdelinger. F.eks. har Hyldebjergområdet nedbragt deres totale elforbrug med 20 kWh pr. m², hvilket tildeles skyldes, at de har skiftet udebelysning til LED samt er blevet mere opmærksomme på deres forbrug.

Målet for Elforbruget er 7 kWh pr. m², hvilket størstedelen af afdelingerne er under. I 4 Nord og 4 Syd har elmålerne ikke været rigtig oprettet, hvilket har gjort det svært at udregne det eksakte forbrug. Younnes arbejder på at finde de rigtige data.

Astrid Hansen fortalte, at lyset i 4 række på udendørsarealerne er udskiftet til LED, hvilket har gjort en stor forskel ift. elforbruget. Der blev spurgt ind til, hvorfor forbruget i Askerød er så højt. Det vil kræve en dybere gennemgang, end hvad der kan siges ud fra de nuværende grønne regnskaber, men udendørsbelysningen blev nævnt som et muligt sted at spare.

Undervejs i gennemgangen blev der opfordret til at gøre de grønne regnskaber så simple som mulige. Der blev spurgt ind til, om kWh er udregnet ift. grundareal for fællesarealer, eller om boligerne også indgår i opgørelsen. Younnes svarede, at opgørelsen dækker over forbrug på fællesarealer og boliger, men institutioner og erhvervslejemål indgår ikke.

Om varmekonsumet fortalte Younnes, at værdierne er nogenlunde de samme som de foregående år. Der kunne godt optimeres i nogle af afdelingerne, men det er et svært sted at spare, hvis boligerne ikke er

17. januar 2023

renoveret. Det blev nævnt, at afkøling er et vigtigt punkt at have med, da nogen afdelinger betaler meget om året i strafarifer.

Vandforbruget ser generelt fint ud, og tendensen er, at vandforbruget i afdelingerne er nedadgående. Målet er 100 l. pr. døgn pr. person. Younnes fortalte, at det ikke har været muligt at få data for 4 Række, 4 Syd og Hyldespjældet fra Albertslund forsyning, hvorfor der mangler udregning af deres vandforbrug. I Gadekæret er målerne blevet flyttet, hvilket også har gjort det svært at finde de rigtige tal.

Det videre forløb med det grønne regnskab er, at det behandles af VA's bestyrelse og herefter ud til afdelingerne. Afslutningsvis blev det nævnt, at det er muligt at få besøg af Younnes, som kan komme med idéer og forslag til forbedringer og besparelser i de enkelte afdelinger.

Det blev aftalt, at slides fra Younnes, bliver sendt ud sammen med referatet.

4. Ansøgning til Nordea-fondens puljer Her gror vi og Liv i det lokale /v Vinie Hansen, Formand for VA

Vinie Hansen fortalte, at det på sidste møde i Verdensmålsudvalget blev besluttet at ansøge Nordea-fondens Her gror vi-pulje om midler til et fælles projekt med plantning af 5.000 træer og buske i VA's afdelinger. VA's forretningsudvalg lavede i samarbejde med Albertslund Verdensmål Center et udkast til en ansøgning. Projektidéen blev vurderet af Nordea fonden, som gav afslag på VA's anmodning. VA's forretningsudvalg lavede i samarbejde med Albertslund Verdensmål Center i stedet en ansøgning til Nordea fondens pulje "Liv i det lokale". Projektidéen er blevet vurderet, og der er kommet en positiv tilbagemelding fra Nordea fonden.

For at søge *Liv i det lokale-puljen* skal projektet fremme lokale aktiviteter og stærke fællesskaber, som er med til at skabe liv i det lokale. Foreninger og andre almennyttige organisationer kan søge op til 200.000 kr. i støtte. Det typiske uddelingsbeløb er på 10.000-40.000 kr., da Nordea Fonden vægter at støtte mange, mindre projekter i hele landet. Puljen kan ansøges løbende og behandles 11 gange årligt. Svartiden er op til tre måneder.

Vinie fortalte, at der, modsat Her gror vi-puljen, ikke skal udarbejdes en fælles ansøgning, men én for hvert delprojekt, som er tilpasset de enkelte afdelinger. Der blev talt om, at projekterne kan være en god mulighed ift. udearealerne i de afdelinger, som er under renovering. På Nordeas hjemmeside kan der hentes inspiration fra andre støttede projekter, og høres mere om puljen og støttemulighederne i tidligere afholdt webinar.

Deltagerne talte om, at Liv i det lokale puljen kan tænkes anderledes end den fælles projektidé med at plante 5000 træer på tværs af VA's afdelinger. Der gives f.eks. også støtte til etablering af motionsredskaber og udskiftning af udendørsbelysning til LED mm. Det blev foreslået, at afdelingernes miljøudvalg eller udeudvalg evt. kan inddrages i at udtænke projektidéerne.

Vinie spurgte ind til hvilke afdelinger, der kunne være interesserede i at søge Liv i det lokale puljen, og hvad de forskellige afdelinger evt. har brug for ift. at ansøge, så det kan tages med videre på VA's bestyrelsesmøde. Der blev talt om, hvilke forskellige behov og ønsker afdelingerne har. Det blev blandt andet nævnt, at nogle afdelinger de sidste år har gennemgået en renovering af udearealerne og udvekslet

gode erfaringer herfra, samt nævnt at nogle afdelinger ikke har store udendørsarealer. Det blev i den forbindelse nævnt, at det kan være en mulighed at søge kommunen om brug af deres arealer, hvis disse støder op til eller ligger i boligområderne.

Der blev spurgt ind til, om det er muligt at få hjælp fra BO-VEST til at lave en ansøgning til puljen. Det blev besluttet, at det tages med som punkt på næste møde i VA's organisationsbestyrelse.

5. Skabelon for træregnskaber /v Jens Thejsen, Frivillig i Hyldespjældet og Astrid Hansen, Formand for 4 Række

Jens Thejsen fra Hyldespjældet og Astrid Hansen, bestyrelsesmedlem i 4 Række, fortalte om, hvordan de arbejder med deres træregnskaber, hvad de kan bruges til, og hvorfor de har det i deres afdeling.

Jens fortalte, at træregnskabet i Hyldespjældet overordnet set går ud på, at hvis et træ i afdelingen går ud eller bliver fældet, skal der plantes et tilsvarende nyt. Jens fortalte, at der er lavet et skema over gamle, nyplantede og fældede træer i afdelingen for at holde regnskab. Afdelingen har også et kort over, hvor de forskellige træer i afdelingen er plantet. Træregnskabet skal hjælpe til at holde balance og sørge for, at der ikke bliver underskud i træregnskabet. Det er udearealudvalget, beboerne og ejendomskontoret der holder øje med træerne.

Skemaet har fungeret rigtig godt, men renoveringen i afdelingen har gjort det svært ikke at komme bagud med træregnskabet. Renoveringen har gjort, at træerne forsvinder i store mængder. Afdelingen har prøvet at finde nye løsninger, men det udfordres af, at entreprenøren ikke altid overholder de aftaler, der laves ifm. fældning af træerne. Jens fortalte, at udearealudvalget ifm. træregnskabet i afdelingen har talt om at plante et træ pr. bolig. De steder hvor det ikke er muligt, kan der plantes buske eller andet. Det er også blevet foreslået, at der plantes mindst et træ pr. beboer for at få balance i træregnskabet igen efter renoveringen. Jens fortalte, at der er meget fokus på, at de nye træer plantes, hvor der er plads og gode udviklingsmuligheder. Det blev nævnt, at en udfordring er, at afdelingen hurtigt kommer bagud, hvis store træer fældes. F.eks. vil fældningen af et 40 år gammelt træ kræve, at der plantes 100 nye, hvis det skal kompensere CO2-mæssigt.

Efterfølgende fortalte Astrid Hansen, formand for 4 Række, om afdelingens træstrategi. Alle træer i afdelingen er tegnet ind på et kort, og hvert 2.-3. år gennemgås det, hvad der skal ske med de forskellige. I starten var en gartner og driften også med ind over. 4 Række har tre grupper af træer - de gamle træer som har været der fra før renoveringen, træer fra under byggesagen, og de træer afdelingen selv har plantet efterfølgende. Astrid fortalte, at der er cirka 60 gamle træer i afdelingen. Ifm. byggesagen blev der plantet træer på p-pladserne, hvoraf nogen er blevet fjernet, da de stod for tæt. Der er cirka 82 tilbage af disse træer, og udeudvalget har siden plantet 85. De træer der plantes er primært danske sorter og træer, som beboerne ønsker.

Astrid fortalte, at 4 Rækkes træstrategi arbejder ud fra fire principper – funktioner, følelser, fysisk og foranderlighed. Under funktioner er der fokus på at træerne er med til at øge biodiversiteten, skabe læ, æstetikken, samt f.eks. at plante træer som kan give frugt. Følelser dækker over, at træer er en ting som kan dele vandene, og som der er mange holdninger til. Den fysiske del omhandler, hvor træerne skal plantes, så det sikres, at de har plads nok til at vokse, og at rodnettet ikke ødelægger kloakkerne mm.

17. januar 2023

Under foranderlighed kigges der på, om nogen træer f.eks. skal beskæres eller laves om til skulpturer. Astrid fortalte, at afdelingen har haft stor glæde af træstrategien, som har medført en masse gode snakke.

Der blev spurgt ind til, om der tages højde for allergier, når der plantes træer. Der blev talt om, at der tages højde for det i det omfang, det er muligt.

Det er et mål, at få flere frugttræer i afdelingen og omkring en tredjedel af de træer, der er plantet, er frugttræer. Der er også plantet hindbærhegn og andre bærbuske, som bruges af beboerne. Astrid nævnte, at det kræver noget arbejde ift. at "rydde op" efter frugttræerne, og at lære beboerne at bruge dem. Det blev nævnt, at det kan være en god ide at plante frugttræer i midten af udearealerne, og ikke tæt på stier og gangarealer. I den forbindelse blev det nævnt, at det i Hyldebjerg har været en stor succes at give beboerne tilbuddet om at samle æbler fra området frugttræer og få presset saften.

Deltagerne talte om, at Træregnskabet kan være med til at udbrede viden om begrundelsen for at plante træer i afdelingerne, samt om den positive virkning det har. Det var deltagerens erfaring, at det er et emne, som kan bringe mange følelser frem, og Astrid fortalte, at træregnskabet har været et værktøj, som har hjulpet til at bløde diskussionerne op og have en god dialog.

Afslutningsvis blev der talt om at lave en beskrivelse af træregnskaberne, der kan sendes ud i afdelingerne. Formålet skulle være at udbrede viden og give gode råd og forslag ift. træregnskaber, samt vejlede til hvordan det kan håndteres og komme de beboere, som er mere skeptiske overfor projekterne, i møde. Mads gjorde opmærksom på, at træregnskaberne er en del af VA's målsætningsprogram.

6. Planlægning af næste møde

Det blev besluttet at næste møde i Verdensmålsudvalget, den 9. maj, afholdes i Askerød. Vinie gjorde opmærksom på, at mødet er flyttet fra den 11. maj til den 9. maj.